

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság
15.P.XVIII.20.210/2024/36.

A személyesen eljár, majd a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda (üi: dr. Ölveczky István ügyvéd; 1115 Budapest, Őrjáró tér 5.) által képviselt **K.I.** felperesnek –

a Tarr Ügyvédi Iroda (1028 Budapest, Patakhelyi utca 83-85.) által képviselt **PK Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (1013 Budapest, Krisztina krt. 32. szám) **I. r.** alperes

a Dobrocsi Ügyvédi Iroda (üi: dr. Dobrocsi Krisztián Ervin ügyvéd; 1136 Budapest, Pannónia u. 30. II/2.) által képviselt **Trive Bank Hungary Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (korábbi neve: SOPRON BANK Zártkörűen Működő Részvénytársaság; 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.) **II. r.** alperes és

a személyesen eljár **K.J. III. r.** alperes ellen
– szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a bíróság meghozta a következő

í t é l e t e t.

A bíróság megállapítja, hogy a felperes és a II. r. alperes által 2007. november 13. napján JSD-81526/07 számon kötött „Kölcsönszerződés” VIII.3. c) pontja érvénytelen, a bíróság az I. r. és a III. r. alperest ennek tűrésére kötelezi.

A bíróság kötelezi a II-III. r. alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül egyetemlegesen 480.000.- (négy száznyolcvanezer) Ft perköltséget. A peres felek egyéb költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a bíróság az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az ítélet jogerőre emelkedését követő 60. napig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 21.000.- (huszonegyezer) Ft összegű feljegyzett eljárás illetéket. A fennmaradó, 1.290.280.- (egymillió-kétszázkilencvenezer-kétszáznyolcvan) Ft összegű feljegyzett illetéket az állam viseli.

A bíróság a felperessel szemben a dr. Ferenczy Kristóf Zoltán bírósági végrehajtó előtt 264.V.2106/2017. szám alatt folyamatban lévő végrehajtás 15.P.XVIII.20.210/2024/6-III. számú végzésével történt felfüggesztését megszünteti, és elrendeli a végrehajtás folytatását.

Az ítélet ellen a kézbesítésétől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, amelyet – előterjesztése esetén – a Fővárosi Törvényszékhez címzetten, jelen bíróságon lehet (nem elektronikusan kapcsolattartó fél esetén 5 példányban) benyújtani.

A másodfokú eljárásban a jogi képviselő az felperes, és az I-II. r. alperes számára kötelező, ezért fellebbezés esetén (a jogi képviselő nélküli eljárásra történő áttérés bejelentésének hiányában) a jogi képviselőt szükséges fenntartaniuk; a jogi képviselő nélkül előterjesztett fellebbezést a bíróság hiánypótlási felhívás kiadása nélkül visszautasítja.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja, vagy tárgyaláson foganatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tartására irányuló kérelmét a fellebbezésében kell előterjesztenie. A fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül tárgyalás tartását kérheti. A felek kérelme alapján sem kell tárgyalást tartani, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 379. és 380. §-ban meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni, a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére vonatkozik, a fellebbezés csak a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével, illetve előzetes végrehajthatósággal kapcsolatos, vagy a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

A fellebbezésben és a másodfokú eljárás során a keresetet, a viszontkeresetet és a beszámítást, illetve az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet, utólagos bizonyításnak nincs helye. A fél akkor változtathatja meg tényállítását, ha olyan tényre hivatkozik, amely önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítélet eredményezett volna, akkor terjeszthet elő új bizonyítási indítványt, illetve bocsáthat rendelkezésre további bizonyítási eszközt, ha az a megváltoztatott tényállítás bizonyítására, vagy a keresete, ellenkérelme alapjául korábban hivatkozott tény bizonyítására szolgál, feltéve, hogy az önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott tudomására vagy keletkezett. Ha az elsőfokú bíróság a felekkel előzetesen nem közölte az ítéletben hivatalból figyelembe vett tényt vagy a felektől eltérő jogszabály értelmezését, illetve a kérelemtől jogszabály alapján való eltérési szándékát, a fél a fellebbezésben, a csatlakozó fellebbezésben vagy a fellebbezési ellenkérelemben ezzel összefüggő kereset-, illetve ellenkérelem-változtatással élhet, utólagos bizonyítást ajánlhat fel. Ha a másodfokú bíróság közöl a felekkel általa hivatalból észlelt tényt vagy a felektől és az elsőfokú bíróságtól is eltérő jogértelmezést, illetve a kérelemtől jogszabály alapján való eltérés szükségességét, a fél ezzel összefüggő kereset-, illetve ellenkérelem-változtatással élhet, utólagos bizonyítást ajánlhat fel.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes és a III. r. alperes testvérek. A felperes és a III. r. alperes közösen – egymás között 1/2-1/2 arányban – terveztek megvásárolni egy telekingatlant 20.000.000.- Ft vételáron, a

felperesnek ehhez nem állt rendelkezésre a vételár összege. A felperes (akkori nevén: K. J-né) és a III. r. alperes mint egyetemleges adóstársak JSD-81526/07 szerződésszámon, 2007. november 13. napján kölcsönszerződést kötöttek a II. r. alperessel (bank).

- [2] A kölcsönszerződés I. pontja szerint a bank 15.000.000.- Ft-nak megfelelő összegű svájci frank (CHF) rendelkezésre állását és a felperes szerződésben megjelölt számlájára folyósítását vállalta 20 év futamidőre, 2027. november 12-ig. A szerződés IV.2. pontja szerint a felperes a kölcsönösszeget 240 hónap alatt, a szerződéskötés napjára meghatározottan 742.- CHF összegű annuitásos részletekben vállalta visszafizetni, az első törlesztőrészlet esedékessége a folyósítást követő hónap 30. napján, a havi részletek minden hónap 30. napján voltak esedékesek. A törlesztőrészlettel egyidőben kellett a szerződésben meghatározott mértékű kamatot is megfizetnie az adósoknak.
- [3] A szerződés V.6. pontja szerint a kölcsön folyósítása, visszafizetése során történt konverziók esetén a bank a saját érvényben levő, aznapi deviza vételi, illetve eladási árfolyamát veszi figyelembe.
- [4] A szerződés V.7. pontjában az adós tudomásul vette, hogy a kölcsön teljes összegének visszafizetéséig köteles viselni mindazon árfolyamvesztéseket, amelyek a forint, illetve az adott deviza leértékeléséből, vagy árfolyamváltozásából fakadnak.
- [5] A szerződés VIII. 3. pontja tartalmazza a szerződés felmondásának szabályait. Eszerint a bank a szerződést a Ptk. 525. §-ában foglaltakon túl azonnali hatállyal felmondhatja, ha
- a szerződésben támogatott cél részben vagy egészben nem, vagy késedelmesen teljesül,
 - az adós a jelen szerződésen, a Hitelezési Üzletszabályzaton, az Általános Üzletszabályzaton, az Általános Szerződési Feltételeken, illetve törvényi kötelezettségen alapuló értesítési, tájékoztatósi, együttműködési kötelezettségét nem teljesítette,
 - az adós bármely, a bankkal szemben vállalt, bármely szerződésen alapuló kötelezettségét megszegi,
 - az adós a bankot valótlan tények közlésével, meghatározó tények, adatok elhallgatásával a valóságnak meg nem felelő adatok szolgáltatásával szándékosan megtévesztette vagy tévedésben tartotta,
 - az adós gazdasági, vagyoni helyzetében, illetve ezek várható alakulásában a szerződés aláírását követően lényeges negatív változás állt be a bank megítélése szerint,
 - az adós a bankkal szemben vállalt kötelezettsége teljesítését veszélyeztető fizetési kötelezettséget vállalt,
 - az adós más hitelintézettel gazdálkodó szervezettel vagy bármely hatósággal szemben fennálló kötelezettségeit - ideértve a köztartozásokat is – nem, vagy késedelmesen teljesíti,
 - az adós pénzügyi helyzetében, menedzsmentjében, tulajdonosi szerkezetében vagy üzletmenetében olyan változás következik be, amely a bank megítélése szerint visszafizetését vagy a biztosíték értékét veszélyezteti,
 - a biztosíték értéke jelentősen csökken, és azt a biztosíték nyújtó felszólításra sem egészítette ki. Felszólítás mellőzhető, ha a bank megítélése szerint a biztosíték értékének csökkenése oly mértékű, hogy a hitel teljes visszafizetését veszélyezteti,
 - a biztosítékul szolgáló ingatlanok biztosítási szerződése és az életbiztosítási díj nemfizetés miatt felmondásra kerül, illetve a biztosítási szerződést úgy módosították, hogy a bank kedvezményezettsége megszűnik.

- [6] Az adós a VIII. 5. pont szerint a szerződés aláírásával egyidejűleg elismerte, hogy a bank eleget tett a számára a Hpt. XX/A. Fejezet által előírt, szerződéskötés kezdeményezését megelőzően, illetve a szerződéskötést megelőzően szükséges tájékoztatási kötelezettségének, elismerte, hogy ezen előírt tájékoztatásokat megkapta.
- [7] A szerződés VIII.6. pontja úgy rendelkezett, hogy amennyiben a szerződés valamely rendelkezése vagy rendelkezésének egy része érvénytelen vagy végrehajthatatlan, úgy az nem érinti a szerződés többi részének érvényességét, a felek kötelezték magukat, hogy ebben az esetben az érvénytelen vagy végrehajthatatlan rendelkezést olyan érvényes vagy végrehajtható rendelkezéssel helyettesítik, amely a lehető legjobban megfelel a helyettesítendő rendelkezés szellemének és céljának; ugyanez értelemszerűen érvényes a szerződés esetleges hézagaira is.
- [8] A felek a szerződésre egyebekben a Polgári Törvénykönyvben, a vonatkozó egyéb jogszabályokban, a bank mindenkor Általános Üzletszabályzatában, Általános Szerződési Feltételekben és a Hitelezési Üzletszabályzatban foglaltakat tekintették irányadónak (VIII.7.), az adós kijelentette, hogy az Általános Üzletszabályzat és az Általános Szerződési Feltételek, valamint a Hitelezési Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, és azokat magára nézve kötelezőnek ismerte el. Elismerte továbbá a szerződés és annak mellékletei átvételét.
- [9] A kölcsönszerződésből eredő hitelezői követelés biztosítására a felek a szerződés 1. számú mellékletét képező zálogszerződést írtak alá keretbiztosítéki jelzálogjog alapításáról a fedezetül szolgáló Budapest xxxxxxxxxxxx ingatlanra.
- [10] A felperes a szerződés megkötésekor Kockázatteltérő nyilatkozatot is aláírt, amelyben a II. r. alperes tájékoztatta a felperest arról, hogy forint és a választott deviza átváltási aránya – árfolyama – a napi piaci mozgások hatására változhat, s hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A kamattal kapcsolatban a tájékoztatás azt tartalmazta, hogy a hitel kamatát a deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak (CHF LIBOR) határozza meg. A kamat periódusonként változik, a nemzetközi piaci viszonyokhoz igazodik, a kamatszint többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követ. A tájékoztatásban a II. r. alperes kijelentette, hogy nem vállal felelősséget arra vonatkozóan, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felperesnél bekövetkező többletterhet átvállalja.
- [11] A felperes és a III. r. alperes a kölcsönszerződéssel kapcsolatban tartozáselismerő nyilatkozatot tettek, amit dr. Gosztonyi Júlia közjegyző 2007. november 13. napján O-5379/2007. számon foglalt közjegyzői okiratba.
- [12] A kölcsönszerződést a felek 2013. február 19. napján JSD81526/07MI ügyszámon módosították, a módosításban vállalt kötelezettségeik megerősítéseként az adósok 2013. február 19. napján dr. Gosztonyi Júlia közjegyző által 11060/Ü/877/2013. számon közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek.
- [13] A II. r. alperes a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv) 16. § (3) bekezdése szerint előírt elszámolást a 2015. november 15. napján kelt levele szerint elkészítette, abban a tisztességtelenül felszámított összeget 2015. február 1. napjával 10830.43 CHF-ben határozta meg. Az elszámolás alapján a hitelező a szerződésből eredő lejárt tartozásra 726.43.- CHF összeget, kapcsolódó gyűjtőszámlahitelből eredő tartozásra az MNB rendeletében meghatározott képlet

szerinti, a Magyar Nemzeti Bank által közzétett hivatalos árfolyamon 507.105.- Ft-ot számolt el, az elszámolás fordulónapjával a felperesnek lejárt tartozása nem volt, nem esedékes tartozásként a kimutatás 67.401.11.- CHF-et tüntetett fel. A fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének és egyes más rendelkezéseinek módosulásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény rendelkezéseinek eleget téve tájékoztatta továbbá a felperest, hogy a deviza fogyasztói kölcsönszerződésből eredő tartozását forintra számította át. A számítás eredményeképpen a felperes nem lejárt tartozásának összege 17.286.363.- Ft összegű, a havi törlesztőrészlet összege 129.420.- Ft, a szerződésmódosulást követő első részlet esedékessége 2016. február 1., a kölcsönszerződés lejáratára 2029. március 30.

- [14] A II. r. alperes a 2017. január 10. napján kelt - 2017. január 13. napján kézbesített – levelével felhívta a felperest és a III. r. alperest a levél keltének napján fennálló 2.390.924.- Ft összegű tartozás (1.086.441.- Ft tőke, 691.209.- Ft lejárt ügyleti kamat, 127.975.- Ft lejárt késedelmi kamat, 485.299.- Ft díjtartozás) megfizetésére. Felhívta a felperest a tartozás haladéktalan rendezésére, vagy ha arra egy összegben nincs lehetősége, a közös megoldási lehetőség kidolgozása érdekében 8 napon belüli kapcsolatfelvételt. Tájékoztatta a felperest, hogy a szerződésszerű teljesítés érdekében kész a szerződés átütemezésének, fizetési könnyítés nyújtásának vagy egyéb megoldási javaslat (pl. futamidő meghosszabbítása, a lejárt követelés beépítése a hátralévő részletekbe, a lejárt tartozás rendezésére kötött részletfizetési megállapodás, az esedékessé váló törlesztőrészletek megfizetése mellett vagy anélkül, az ingatlan értékesítése, fedezetcsere, maradványérték beépítése a szerződés utolsó részletébe) kidolgozásának megvizsgálására.
- [15] A II. r. alperes a 2017. február 16. napján kelt – 2017. február 20-án kézbesített - felmondás előtti fizetési felszólításában a felperes lejárt tartozását 2.532.054.- Ft összegben (1.153.995.- Ft tőke, 724.638.- Ft lejárt ügyleti kamat, 139.685.- Ft lejárt késedelmi kamat, 513.736.- Ft díjtartozás) közölte.
- [16] A II. r. alperes a kölcsönszerződést a 2017. május 31. napján dr. Bán Tamásné dr. Tóth Dóra közjegyző által 11053/Ü/1194/2017/3. számon közokiratba foglalt nyilatkozatával, a kölcsönszerződés VIII.3.c) pontjára hivatkozással azonnali hatállyal felmondta. A felmondásban a II. r. alperes képviselői kijelentették, hogy az adósok több havi, folyamatos fizetési késedelemben vannak, jelenleg is több havi törlesztőrészlettel tartoznak, a kölcsönszerződés IV. pontja szerinti fizetési kötelezettségüknek többszöri felszólítása ellenére sem tettek eleget, a bank részéről a legutolsó, 2017. február 16. napján kelt, a felmondást megelőző tájékoztatást az adósok a tértivevények tanúsága szerint 2017. február 20. napján átvették, teljesítés azonban a részükről aza sem történt. Rögzítették, hogy a felmondás a teljes tartozást esedékessé és lejárttá teszi, az adós a felmondásra vonatkozó értesítés részére történő kézbesítésének napjával köteles a teljes tartozást annak járulékaival együtt a banknak megfizetni. A közjegyzői okirat készítésekor eljárta dr. Molnár Anita közjegyzőhelyettes a bank nyilvántartásaiból és üzleti könyveiből kinyomtatott bizonylat alapján tanúsította, hogy a bank nyilvántartásai alapján az adós tartozása 18.746.546.- Ft összegű (lejárt tőketartozás: 17.062.302.- Ft, lejárt kamattartozás: 821.714.- Ft, egyéb díjtartozás: 655.921.- Ft, késedelmi kamat: 206.609.- Ft). A felmondás a felperes részére 2017. június 6-án került kézbesítésre.
- [17] A II. r. alperes 2017. július 10-én előterjesztett kérelmére dr. Gosztonyi Julia közjegyző 2017. augusztus 1. napján – a tartozáselismerő nyilatkozat végrehajtási záradékkal történő ellátása útján – 11060/Ü/1187/2017. szám alatt végrehajtási eljárást rendelt el a felperessel szemben. A végrehajtás 264.V2106/2017. szám alatt indult, jelenleg a Ferenczi és Társai Végrehajtó

Iroda (dr. Ferenczy Kristóf Zoltán bírósági végrehajtó) előtt van folyamatban. A végrehajtási eljárás során a II. r. alperes a követelést az I. r. alperesre engedményezte, a jelen bíróság a 2022. március 30-án kelt 0105-8.Vh,1723/2017/15. szám végzésével állapította meg, hogy a végrehajtást kérő II. r. alperes jogutódja az I. r. alperes, és a II. r. alperest a végrehajtási eljárásból elbocsátotta. A végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő részére 2024. május 15. napjáig 4.610.000.- Ft került teljesítésre, a végrehajtó az adós végrehajtási költségekkel növelt tartozását ezen időpontban 23.343.312.- Ft összegben, a végrehajtást kérő felé fennálló tartozását 21.854.666.- Ft összegben tartotta nyilván.

- [18] A felperes 2018. március 14-én szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet a II-III. r. alperessel szemben a jelen bíróság előtt. Keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a szerződés érvénytelenségét, az érvénytelen szerződést nyilvánítsa érvényessé oly módon, hogy mellőzze a szerződés V.7. pontját és a Kockázatfeltárási Nyilatkozat árfolyamváltozásra vonatkozó részeit azzal, hogy a tartozása 2019. szeptember 30. napi értéknappal 3.462.516.- Ft. A felperes keresetében arra hivatkozott, hogy a szerződés megkötése előtt nem kapott megfelelő tájékoztatást a szerződést érintő árfolyamkockázatról, a II. r. alperes csak formálisan tett eleget a régi Hpt. 203. § (6), (7) bekezdéseiben foglaltaknak, a tájékoztatás nem tartalmazza a szükséges minimum elemeket, melyeket az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítélete felsorol, és sérti a Kúria 2/2012. (XII. 10.) PK véleményének 6.e. pontjában írt átláthatóság elvét. Erre tekintettel a szerződés ezen rendelkezései tisztességtelennek minősülnek, aminek következtében a szerződés érvénytelen. A bíróság a 2020. június 22-én kelt 2. P.XVIII.20.316/2019/36. számú ítéletével a keresetet elutasította, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2020. december 4-én meghozott 72.Pf.635.620/2020/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [19] A felperes 2023. április 4-én 11060/Ü/1187/2017/22. sorszám alatt végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet terjesztett elő. A közjegyző a kérelmet elutasította, a közjegyző végzését a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. április 19-én kelt 72.Pkf.631.526/2024/2. számú végzésével helybenhagyta.
- [20] A felperes a 2024. február 2. napján előterjesztett kereseti kérelmében a vele szemben dr. Ferenczy Kristóf önálló bírósági végrehajtó előtt 264.V.2106/2017. szám alatt folyamatban lévő végrehajtás megszüntetését kérte a Pp. 528. § (2) bekezdésének b) pontjára hivatkozással. Kereseti kérelmében arra hivatkozott, hogy a szerződésben rögzített ütemezés szerint a felmondásig 10.000.776.- Ft-ot és 9.140.- CHF-et fizetett meg, a felmondást követően pedig további 4.610.000.- Ft-ot, így összesen 15.386.000.- Ft és 9.140.- CHF került a hitelező részére megfizetésre. Előadta, hogy a szerződéskötéstől a felmondás napjáig 120 hónap telt el, a szerződésben rögzített törlesztőrészeknek megfelelően időarányosan 13.440.000.- Ft összegű fizetési kötelezettsége volt, az elszámolási törvény alapján tisztességtelenül felszámított összeg 2.772.590.- Ft összegű volt, így a felmondásig a szerződésből eredő követelés teljesítésre került. Hivatkozott arra is, hogy a végrehajtási eljárás során a végrehajtó elárverezett egy nagy értékű ingatlant és a végrehajtás során érvényesített összegek figyelembevételével is a végrehajtást kérő követelése megtért.
- [21] Az eljárás során a felperes keresetét akként módosította, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti keresetét nem tartotta fenn, és a továbbiakban keresetében annak megállapítását kérte, hogy a II. r. alperessel 2007. november 13. napján JSD-81526/07 ügyszámon kötött „Kölcsönszerződés” VIII.3. c) pontja érvénytelen, az I. r. és a III. r. alperest pedig ennek türéseire kérte kötelezni.

- [22] Keresetében előadta, hogy a szerződés VIII.3. c) pontjában meghatározott felmondási ok az rPtk. 209. §-a alapján tisztességtelen, így ez a kikötés az rPtk. 209/A § (2) bekezdésére tekintettel semmis, mert bármely csekély összegű kötelezettség mulasztása alkalmas a súlyos szerződésszegés megállapítására, a legsúlyosabb szankció alkalmazására, a kölcsönszerződés azonnali felmondására, amely jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó hátrányára. Hivatkozott arra, hogy a fogyasztói szerződésben a tisztességtelenség a szerződés kikötés semmisségét okozza, amelyre az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján határidő nélkül lehet hivatkozni, a felmondási feltétel tisztességtelensége az rPtk. 239.§ (2) bekezdése szerint a felmondási feltétel kiesését okozza, a szerződés továbbra is érvényes a kiesett tisztességtelen feltétel nélkül.
- [23] Úgy nyilatkozott, a megállapítási kereset előterjesztésére az rPtk. 239/A § (1) bekezdése ad lehetőséget számára, és az 5/2013. számú PJE határozat 1. pontja szerint az rPtk. 239/A. §-a alapján a szerződés érvénytelenségének (részleges érvénytelenségének) megállapítása iránt indított perben nem kell vizsgálni a rPp. 123. §-ában megfogalmazott feltételek fennállását.
- [24] A felperes keresetében azzal érvelt, hogy a rPtk. 525. § (1) bekezdésének e) pontja az azonnali hatályú felmondást súlyos szerződésszegés esetére engedi meg, a csekély mértékű kötelezettségszegéshez is azonnali hatályú felmondást kikötni az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen.
- [25] Hivatkozott arra, hogy az Európai Bíróság C-421/14. számú ítélete alapján a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy az adós kötelezettségei korlátozott ideig tartó nemteljesítése miatt a szerződés lejárat előtti felmondására vonatkozó feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének a nemzeti bíróság által történő értékelése során e bíróság feladata megvizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató azon lehetősége, hogy a kölcsön teljes összegét lejárttá teheti, attól függ-e, hogy a fogyasztó nem teljesíti a szóban forgó szerződéses viszonyban lényegesnek számító kötelezettségét, hogy e lehetőséget arra az esetre írták e elő, ha az ilyen nemteljesítés eléggé súlyosnak minősül a kölcsön futamidejéhez és összegéhez képest, hogy az említett lehetőség eltér-e az adott területre vonatkozó, különös szerződési rendelkezések hiányában alkalmazandó szabályoktól, és hogy a nemzeti jog biztosít-e megfelelő és hatékony eszközöket ahhoz, hogy a fogyasztó, akivel szemben az ilyen feltétel alkalmazásra kerül, kiküszöbölhesse az említett, lejárttá tett kölcsönből eredő következményeket. Az Európai Bíróság C-537/12. és C-116/13. összevont számú ítélete szerint a tisztességtelenség mércéje az egyenlőtlenség megállapításához, hogy a nemzeti jogtól eltérés milyen mértékben hátrányos, ahogy a C-415/11. ügy ezt már a 68. pontban korábban értelmezte. Úgy nyilatkozott, a perbeli esetben a feltétel jelentősen eltér a jogszabálytól, mert nem a nagy összegű vagy hosszabb idejű mulasztáshoz köti az azonnali felmondás lehetőségét és ilyen feltételt egyedi megtárgyalás esetén nyilván nem fogadott volna el. Előadta, hogy a tisztességtelenség vizsgálatát a felmondás körében a C-421/14. EUB ítélet szabályozza, a Bíróság ítéletében kimondta, hogy a felmondás feltételei akkor tisztességesek, ha figyelembe veszik a súlyos szerződésszegés minősítésénél a kölcsön összegét és futamidejét, az uniós jog kifejezetten a kölcsön összegéhez és futamidejéhez arányosan várja el a felmondás lehetőségének szabályozását. Tisztességtelen, ha a kikötés eltér a fogyasztó hátrányára a Ptk. szabályaitól és a hatékony jogérvényesítés sem működik, mert a hitelezőnek nem kell bizonyítania a felmondási feltételek beálltát, közvetlen -bíróági eljárás nélküli - végrehajtást kezdeményezhet.
- [26] Előadta továbbá, hogy a kölcsönszerződés VIII.3. c) pontja tartalmazza a tisztességtelen felmondási elemet, a felmondás bármely elemének tisztességtelensége pedig az egész

felmondási feltételt érvénytelenné teszi a C-80-81-82/21. ítélet alapján. Utalt arra is, hogy ugyanezen ítélet rendelkezése szerint a tisztességtelen feltételt diszpozitív szabállyal sem lehet pótolni [pl. felmondás feltételét az rPtk. 525. § (1) bekezdéssel].

- [27] Hivatkozott arra is, hogy a szerződés a felmondással kapcsolatos rendelkezés nélkül teljesíthető, a szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása jelentsen módosulást, a szerződést a tisztességtelen feltétel nélkül kell teljesíteni, a szerződés csak akkor válik egészében érvénytelenné, ha a szerződés teljesíthetetlensége objektív szempontok alapján állapítható meg, az egyik fél, akár a fogyasztó érdeke nem releváns (C-453/10., C-397/11., C-260/18., C-19/20., és C-80-81-82/21. számú ügy).
- [28] Előadta, hogy a Fővárosi Törvényszék az 57.Pf. 641 090/2013/4. számú ítéletében a ZEE Capital Pénzügyi Szolgáltató Zrt. felmondást szabályozó szerződési feltételei tisztességtelenségét megállapító, a Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiuma által meghozott 15.G.41.074/2010/25. számú határozatra figyelemmel a felmondást jogellenesnek minősítette az adósok 6 havi tartozása ellenére. A Fővárosi Ítéltábla az 5.Pf.20.568/2019/6/II. számú ítéletében, a Ráckevei Járásbíróság a 2. P.20.190/2019/23. számú ítéletében az ERSTE Bank Hungary Zrt. deviza elszámolású kölcsönszerződésében alkalmazott felmondást, a Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.049/2020/8. számú ítéletében, a Pf. 20.284/2022/4. számú ítéletében, a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 7.P.50.707/2020/14-I. számú ítéletében az Ella Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt. deviza elszámolású kölcsönszerződésében alkalmazott felmondást tisztességtelenségnek ítélte meg. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 3.P.301.745/2020/56. számú ítéletében az MKB Bank Zrt. kölcsönszerződésben rögzített felmondási okának, a Budai Központi Kerületi Bíróság a 17.P.20.593/2024/8. számú ítéletében a Raiffeisen Bank Zrt. kölcsönszerződésben rögzített felmondási okának tisztességtelenségét állapította meg, az általa is előadott indokok és az Európai Bíróság megjelölt határozatai alapján.
- [29] Az alperesek a kereseti kérelem elutasítását kérték.
- [30] Az I. r. alperes ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy a felperes keresetváltoztatása nem felel meg a Pp. 185. §-ában, valamint a Pp. 170. § (2) bekezdése a) és d) pontjában foglaltaknak, a felperes nem tért ki arra, hogy a megállapítási kereseti kérelme és a korábbi végrehajtás megszüntetési kérelme, illetve az annak alapját képező eredeti tényállítások és jogi hivatkozások a megváltoztatott keresetben foglaltakhoz hogyan viszonyulnak, mit tart fenn és mit nem, így konkrétan nem határozható meg a per tárgya és célja sem. A felperes megállapítási kereseti kérelme nem tartalmaz semmiféle kérelmet vagy indítványt a jogkövetkezményekre nézve, a kereseti kérelem hiányos, az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetése ugyancsak hiányzik, a „keresetváltoztatás” azon kívül, hogy európai bírósági döntéseket sorol fel, semmiféle összefüggést nem fejt ki azzal kapcsolatban, hogy milyen tény felperesi állítása miben függ össze a felperes által felsorolt határozatokkal és hivatkozásokkal, ezen bírósági határozatokkal pontosan mit is akar a felperes mondani és elérni, a per ténybeli alapja tükrében a felperes érvelése konkrétan miben áll, így konkrétan nem olvasható ki az összefüggés a tényállítások, a jogi érvelés és a felperesi kereseti kérelem között. Kiemelte azt is, hogy a felperes eredeti keresete végrehajtás megszüntetési pert alapozott meg, amelyre nézve a Pp. kifejezetten speciális eljárási szabályokat rögzít, a keresetváltoztatásában viszont a felperes olyan megállapítási keresetet terjesztett elő, amelyre nem alkalmazhatók a végrehajtási perek szabályai, a végrehajtási perben nem változtatható meg a kereseti kérelem

akként, hogy egy olyan kérelem kerüljön előterjesztésre, amely végrehajtási pernek a Pp. 528. § (2) bekezdése alapján nem lehet tárgya.

- [31] Előadta, hogy a kölcsönszerződés szerint az egyetemleges adósok tudomásul vették, hogy a hitelező jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani a Ptk. 525. §-ában foglaltakon túl az egyetemleges adósok súlyos szerződésszegése esetén. Súlyos szerződésszegésnek minősül különösen, ha az egyetemleges adósok bármely, a bankkal szemben vállalt bármely szerződésen alapuló kötelezettséget megszegik. A felperes által sérelmezett szerződéses kikötés a Ptk. 525. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti súlyos szerződésszegés fogalmát pontosítja. Előadta, hogy a kölcsönszerződés alapján az adós legfőbb kötelezettsége a kölcsön szerződés szerinti törlesztése. Ennek az adósok huzamosabb ideig, többszöri felszólítás ellenére nem tettek eleget, így a bank felmondása teljes mértékben jogszerű volt a Kúria BH2017.5.154. számú precedensképes határozatában foglaltakra is figyelemmel. A kölcsönszerződést a bank 2017. május 31. napján arra való hivatkozással mondta fel, hogy az adósok több havi, folyamatos fizetési késedelemben vannak, a kölcsönszerződés IV. pontja szerinti fizetési kötelezettségüknek a bank többszöri felszólítása ellenére sem tettek eleget, a felmondás a felmondást megelőző tájékoztatást követő 3 hónap múlva történt. Előadta továbbá, hogy a követelés engedményezésekor a bank követelése a felperessel szemben összesen 18.649.856.- Ft volt, az engedményezés óta eltelt időszakban a követelés összege nőtt a késedelmi kamatokkal, a felperes ellen folyó végrehajtási eljárásban térülés nem történt.
- [32] Ellenkérelmében csatlakozott továbbá a II. r. alperesnek a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjára történő hivatkozásához.
- [33] A II. r. alperes ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy a DH 2. tv. 37. § (1) bekezdése szerint a felperes nem terjesztett elő a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló határozott kereseti kérelmet, ezért a DH 2. tv. 37. § (2) bekezdése értelmében az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel a bíróságnak az eljárást meg kell szüntetnie. Ezen kívül a bíróságnak a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel az eljárást ugyancsak meg kell szüntetnie, miután a felperes már kezdeményezett peres eljárást a perbeli kölcsönszerződés vonatkozásában, amely perben a bíróság jogerős ítéletet hozott.
- [34] Hivatkozott arra is, hogy a felperes keresete nem felel meg a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglaltaknak, nem állnak fenn a megállapítási keresetindítás konjunktív feltételei, a felperes előterjeszthetett volna a marasztalás iránti keresetet, és a felperesi kereseti kérelem nem tartalmaz jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állására megállapítására vonatkozó kérelmet. Utalt arra, hogy a felperes által a perben elérni kívánt cél valójában a végrehajtási záradékkal indult végrehajtási eljárás megakadályozása, a felperes jogainak védelme nem a perbeli megállapítási kereset előterjesztésével és az annak alapján hozható határozattal teljesül. A kötelezés, mint teljesítés lehetősége, kizárja a megállapítási kereset előterjesztését, nem jelenthet kivételt ezen jogszabály kötelező rendelkezése alól az sem, amikor a marasztalásra irányuló kereset vagy kérelem azért nem kerül előterjesztésre, mert az annak alapján folytatandó per vagy eljárás alaptalannak látszik, mivel az igény anyagi jogi értelemben vett alaptalansága nem indokolja a jogvédelem szükségességének megállapítását és az nem vezethet az eljárásjogi szabályok megkerülésére. A felmondás jogi tény, amely alapján nem teljesül a Pp. 172. § (3) bekezdésének azon feltétele, amely szerint megállapítási keresetet valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására lehet előterjeszteni. Megjegyezte, hogy a követelés engedményezése okán sem illeti meg felperest vele szemben jogvédelem, az igényérvényesítésre az

engedményezésre tekintettel az I. r. alperes jogosult, az összecszerűség tekintetében kizárólag az I. r. alperes jogosult a kölcsönszerződésből eredő tartozásról rendelkezni.

- [35] Előadta, hogy ha a felperes előterjesztett volna határozott kereseti kérelmet arra nézve, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon, ez a kötelezően előterjesztendő jogkövetkezmény iránti igény önálló kötelmi jogi igény, amely elévült. Hivatkozott arra, hogy a semmiségre időkorlát nélkül lehet hivatkozni, a joggyakorlat szerint azonban az időbeli korlátlanság nem áll a semmisség tényének megállapításából eredő jogkövetkezmények bírósági úton történő igényérvényesítésére [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. Előadta, hogy álláspontját megerősíti, hogy az EUB szerint az elévülés jogintézményének alkalmazhatósága nem ütközik az EUB C-776/19. számú ügyben hozott határozatában foglaltakba, a semmiségre való határidő nélküli hivatkozás tétele csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményének az érvényesülésére vonatkozik, nem jelenti azonban a restitúciós, illetve elszámolási igények érvényesíthetőségének határidő nélküliségét (EH2010.2222; Legf. Bír. Pfv. VII. 21.211/2010.) Az elévülési idő számítása kapcsán hivatkozott a Kúria Gfv.30430/2021/6. számú precedensképes határozatában foglaltakra, és az ítéletben szereplő, az EUB C-776/19. számú és C-80/21-C-82/21. számú ügyekben meghozott döntéseire, amelyekben az EUB úgy foglalt állást, hogy az Irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a restitutív joghatások érvényesítésére irányuló keresetet illetően elévülési időt ír elő, illetve ezáltal nem sérül a tényleges érvényesülés elve. Előadta, hogy a kölcsönszerződés 2017. május 31. napján került felmondásra, a felmondást a felperes 2017. június 6. napján vette át, ezzel a kölcsönszerződés megszűnt, a kézbesítést követő napon az elévülés a rPtk. 326. § (1) bekezdése, és a DH1. tv. 1. § (6) bekezdése alapján elkezdődött, ezáltal a felperesi igény a rPtk. 324. § (1) bekezdésének megfelelően 2022. június 6. napján elévült.
- [36] Előadta továbbá, hogy a perbeli kölcsönszerződés felmondására a felmondó nyilatkozat értelmében azért került sor, mert felperes több hónapon keresztül, többszöri fizetési felszólítás ellenére nem tett eleget fizetési kötelezettségének. A 2017. január 10. napján küldött, a felperes által 2017. január 13. napján átvett ismételt fizetési felszólítás tanúsága szerint a felperes lejárt tőketartozása összege 1.086.441.- Ft volt, Az elszámolásban rögzített havi törlesztőrészlet (129.420.- Ft) alapján megállapítható, hogy felperes 2017 januárjában legalább nyolc havi törlesztőrészlettel volt elmaradva, a felmondáskor pedig a felperes már legalább 12 havi részlettel volt fizetési késedelemben. A felmondásra azért került sor, mert a felperes többszöri fizetési felszólítás ellenére majd egy éve nem tett eleget fizetési kötelezettségének, ami a Ptk. 523. § (1) bekezdése értelmében az adós legfontosabb szerződéses kötelezettsége, és maga a jogszabály, a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt rendelkezés ad a hitelezőnek lehetőséget arra, hogy az adós súlyos szerződésszegése esetén a kölcsönt azonnali hatállyal felmondja. Utal arra, hogy ezen álláspontját megerősíti a Kúria Pfv.VI.21.608/2015/9. számú határozata, amelynek értelmében ha az adós nem tett eleget a törlesztési kötelezettségének, az a szerződés felmondására alapot adó súlyos szerződésszegésnek minősül, ilyen esetben a felmondásra okot adó esemény a törlesztés elmaradása, ezért, ha az bekövetkezett a felmondás jogszerű lesz attól függetlenül, hogy felszólító levél, illetve a felmondás a hátralék összegét a ténylegesnél valamivel magasabb összegben jelölte meg (BH2017.5.154.), és hasonló megállapítást tett a Kúria az EBD 2015.05.P4 szám alatt közzétett eseti döntésében. Hivatkozása szerint a felperes késedelme megalapozta a perbeli kölcsönszerződés VIII. 3. c) pontja szerinti súlyos szerződésszegést, ezért felmondása nem minősülhet olyan joggyakorlásnak, amely nem áll összhangban a társadalmi rendeltetésével, a felmondás valós, jogszerű indokok alapján történt, és a felmondásban egyértelműen megjelölte a felmondás okát.

- [37] A III. r. alperes ellenkérelmében azt adta elő, hogy a felperes a szerződést saját akaratából és szándékából kötötte meg a bankkal, azzal a tartalommal és feltételekkel, amivel megkötötte, amennyire meg tudja ítélni, a felperes a szerződés megkötésekor tökéletesen ismerte a szerződés feltételeit és tisztában volt a szerződésben foglaltakkal, a szerződés érvényességét ezen per megindulásáig tudomása szerint nem is vitatta.
- [38] A kereseti kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [39] A bíróság a tényállást a jelen ügyben annak 630. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bekezdésének megfelelően a felek nyilatkozatai, és a rendelkezésre álló okiratok alapján állapította meg.
- [40] A bíróság az I-II. r. alperes eljárás megszüntetése és az I. r. alperes keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozat visszautasítása iránti kérelmét az alábbiak szerint nem találta alaposnak.
- [41] A Pp. 176. § (1) bekezdésének d) pontja és (2) bekezdésének e) pontja úgy rendelkezik, hogy a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alaptól származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták, illetve ha hiánypótlási felhívás ellenére a keresetlevél nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, illetve a felperes nem csatolta a keresetlevélhez a 171. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező mellékleteket.
- [42] A Pp. 170. § (2) bekezdésének a-d) pontjai értelmében a keresetlevél érdemi részében fel kell tüntetni a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet, az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján, az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket, az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelést.
- [43] A Pp. 240. § (1) bekezdésének a) pontja szerint a bíróság az eljárást - annak bármely szakaszában – akkor szünteti meg, ha a keresetlevelet már a 176. § (1) bekezdés a)-i) pontja alapján vissza kellett volna utasítani.
- [44] A Pp. 185. § (1)-(4) bekezdése értelmében a perfelvétel során keresetváltoztatásnak akkor van helye, ha a megváltoztatott kereset ugyanabból vagy – ténybeli és jogi alapon – összefüggő jogviszonyból ered, mint a korábbi kereset. A keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot a keresetlevélre vonatkozó szabályoknak megfelelő tartalommal kell megtenni. A bíróság visszautasítja a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot, ha a benne foglalt kereset esetében e törvény szerint a keresetlevél visszautasításának lenne helye; a hiánypótlási felhívás kiadásának szükségességére a keresetlevél visszautasítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A bíróság elutasítja a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot, ha nem állnak fenn az (1) bekezdésben foglalt feltételek. A keresetváltoztatás előtti nyilatkozathoz kötődő keresetlevél előterjesztési, illetve perindítási joghatások a perfelvételt lezáró végzés meghozatalával elenyésznek.
- [45] A keresetváltoztatás fogalmába nem csak az tartozik bele, amikor a felperes a korábbi keresetének csak valamelyik elemét változtatja meg, vagy korábbi keresete mellé egy további keresetet terjeszt elő valódi vagy látszólagos halmazatban, de az is, ha a felperes a korábbi

keresete helyébe állít egy másik keresetet, és ezzel az eredeti kereset többé nem létezik (ld. Pp. Kommentár). A keresetváltogatás engedélyezéséről a bíróságnak alakszerű határozatot hoznia nem kell, a felperes a perfelvételi szakban keresetét többször is megváltoztathatja, a keresetváltogatás előtti nyilatkozathoz kötődő keresetlevél előterjesztési, illetve perindítási joghatások a perfelvételt lezáró végzés meghozatalával enyésznek el. A perfelvételi szakban valamely önállóan elbíráلható kereset elhagyására irányuló perfelvételi nyilatkozat az ellenfél hozzájárulása nélkül megtehető, részbeni megszüntető végzés meghozatala nélkül az eljárást a megváltoztatott perfelvételi nyilatkozat alapján kell folytatni. A perfelvételi szakban a keresetváltogatást tartalmazó (szóbeli vagy írásbeli) perfelvételi nyilatkozat feltétele, hogy a megváltoztatott keresetnek ugyanabból vagy – legalább ténybelileg és jogilag összefüggő – jogviszonyból kell erednie, mint a korábbi kereset. Eljárásjogi feltételként pedig a nyilatkozatnak meg kell felelnie a keresetlevél kötelező tartalmi kellékeinek, és további feltétel, hogy ne álljon fenn a megváltoztatott kereset vonatkozásában a keresetlevél visszautasításának oka. A kereset megváltoztatásának az sem akadály, ha a megváltoztatott kereset elbírálása során az eljárás lefolytatásának szabályai eltérőek, így a bíróságnak a pert a megváltoztatott kereset alapján más eljárásjogi szabályok szerint kell folytatnia. A jogviszony fogalmát a Pp. nem definiálja, jogviszony alatt egy, a jog által szabályozott konkrét életviszonyt kell érteni, az egy olyan konkrét élethelyzetet jelent, amely az abban részes személyek között jogilag szabályozott kapcsolatot, jogokat és kötelezettségeket teremt, a jogviszony nem azonosítható a kereset jogalapjával (jogcímével). A felperes eredetileg előterjesztett kereseti kérelme és megváltoztatott kereseti kérelme a II. r. alperessel közöttük létrejött kölcsönszerződéshez kapcsolódott, eredeti keresetében a II. r. alperes jogutódja által vele szemben az ezen szerződésen alapuló igény tekintetében kérte a végrehajtás megszüntetését, míg megváltoztatott keresetében ugyanezen kölcsönszerződés részbeni érvénytelenségét kérte megállapítani.

- [46] A felperes a keresetváltogatást tartalmazó perfelvételi nyilatkozatában egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az eredetileg előterjesztett kereseti kérelmét nem tartja fenn, és ahelyett egy más tartalmú kereseti kérelmet kíván előterjesztetni, így nem volt jelentősége annak, hogy a megváltoztatott tartalmú kereseti kérelem az eredeti kereseti kérelemre irányadó jogszabályi rendelkezések szerinti perben egyebekben előterjeszthető lett volna-e. A felperes a keresetváltogatást tartalmazó nyilatkozatában előterjesztett a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet, megjelölte az érvényesíteni kívánt jogot, az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket, az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelését. Azon okból, hogy a felperes előadása, a kereseti kérelem tényállításai nem kellően részletesek, a kereset az érvényesíteni kívánt joggal kapcsolatban nem koherens, a tényállítások az érvényesíteni kívánt jog és követelés és a bizonyítékok között hiányzik a kellő összhang, valamely adatot a felperes tévesen jelölt meg, nem nyújt alapot a keresetlevél visszautasításához vagy az eljárás megszüntetéséhez, ez esetben a perfelvétel során a bíróságnak anyagi pervezetéssel kell közrehatni abban, hogy a felperes nyilatkozatainak hiányait pótolja, hibáit, ellentmondásait kijavítsa. Egyebekben a kérelem, állítás, illetve érvelés értékelése az ügy érdemére tartozik, arról a bíróságnak az ügy érdemében hozott határozatában kell állást foglalnia. A felperes megváltoztatott keresete a jogi érvelésre is kiterjedően világos volt, a megváltoztatott keresetben előadottak alapján a jogalap az ellenkérelemből kitűnően az alperesek számára is azonosítható volt, egyértelműen megállapítható volt, hogy a felperes keresetében mely szerződés érvénytelenségére hivatkozással milyen tartalmú igényt érvényesít, a megváltoztatott keresettel szemben az alperesek is elő tudták terjesztetni érdemi védekezésüket.

- [47] A bíróság utal arra, hogy ha a keresetlevél vagy a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozat hiányossága okán nem felelt meg a törvény előírásainak, a kereset közlését követően vagy a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozattal szembeni alperesi nyilatkozat megtételére vonatkozó felhívást követően az eljárás (részbeni) megszüntetésének nincs helye, az eljárást csak a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerinti perakadály esetén lehet megszüntetni.
- [48] Ilyen perakadály a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontjának megfelelően, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a per tárgyat már jogerősen elbírálták
- [49] A Pp. 358. §-a és 360. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a határozat a jogerőre emelkedését követően nem támadható meg fellebbezéssel. A keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék.
- [50] A jogerő alaki értelemben azt jelenti, hogy a döntés fellebbezéssel nem támadható. Az alaki jogerős határozatok közül – egyebek mellett - az ítélethez anyagi jogerő is fűződik, az anyagi jogerős határozathoz mind a bíróság, más hatóság, mind a felek kötve vannak. Az ítélt dolog (res iudicata) tárgya a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések (Pp. Kommentár). A Kúria egyebek mellett a BH2020.212. számon közzétett döntésében Kúria (Pfv. I. 20.915/2019.) arra mutatott rá, hogy az anyagi jogerő folytán a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket - a jogutódra is kiterjedően - végérvényesen meghatározottnak kell tekinteni, az anyagi jogerő kizárja az újbóli elbírálás lehetőségét. Az anyagi jogerő a tényalap és a jog azonosságát feltételezi.
- [51] A perbeli esetben a felperes ugyanazon szerződés egyik rendelkezésének érvénytelensége megállapítását kérte, amely szerződés teljes érvénytelenségének megállapítására és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására irányult a jogerős ítélettel elbírált keresete.
- [52] A Kúria az 1/2025. Jogegységi határozatában (Jpe.III.60.007/2024/11.; anyagi jogerőhatás érvényesülése az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása iránt indított perben) azt fejtette ki, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása, illetve az érvénytelenség valamely különös jogkövetkezményének alkalmazása iránti kereset tárgyában hozott érdemi döntéshez anyagi jogerőhatás fűződik, ami a 6/2022. Jogegységi határozatában (Jpe.III.60.027/2022/15.) is vizsgáltak szerint a jogerős ítélethez a Pp. 360. § (1) bekezdése értelmében fűződő pozitív és negatív hatást jelenti. Az anyagi jogerő együttes feltételei a fél-, a tény- és a jogazonosság; bármelyik hiánya kizárja a megállapítását. Ezek közül a tényazonosság az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeknek az azonosságát jelenti, az érvényesíteni kívánt jogot megalapozó tényeket a jogalapot megjelölt jogszabályban rögzített törvényi tényállás tartalmazza, a kereseti kérelmet megalapozó tények alatt az adott perben érvényesített konkrét követelés tényalapja, a követeléssel összefüggő történeti tények értendők. Annak megítélése során pedig, hogy a jogazonosság mit jelent, abból kell kiindulni, hogy a Pp. 360. § (1) bekezdésében rögzített „keresettel érvényesített jog” és az „ugyanazon jog” fordulatok hogyan feleltethetők meg egymásnak. A Pp. hatálya alá tartozó ügyekben az új per tárgya és az ítélet tárgya között akkor áll fenn az azonosság, ha – a Pp. által szabályozott háromtagú pertárgyfogalomnak megfelelően – azonos az

érvényesíteni kívánt alanyi jog, az ebből eredő követelésre vonatkozó kereseti kérelem, valamint azonosak a jogot és a kereseti kérelmet megalapozó konkrét (történeti) tények. A jogegységi határozatban a Kúria arra mutatott rá, hogy ha a szerződés több okból is teljes egészében érvénytelen, és a felek a perben mindegyik érvénytelenségi okra hivatkoznak, vagy a bíróság hivatalból észlel semmisségi okokat, és ezt a felek tudomására hozza, a szerződés érvényessé nyilvánítására, ha annak feltételei egyébként fennállnak, csak egységesen, valamennyi, a per tárgyát képező érvénytelenségi ok kiküszöbölésével kerülhet sor. Ettől eltérő az az eset, amikor a szerződés érvényessé nyilvánítását követően a felek egy újabb eljárásban további, addig nem észlelt érvénytelenségi okra hivatkoznak, ez utóbbinak nincs akadálya, a kereset vagy az alperes kifogása alapján az újabb érvénytelenségi okra tekintettel a bíróság a korábban hivatkozott érvénytelenségi ok kiküszöbölésével érvényessé nyilvánított szerződés érvénytelenségét is megállapíthatja, és a felek megfelelő kérelmei alapján ismételten sor kerülhet az érvénytelenség valamely különös jogkövetkezményének az alkalmazására is. Ha azonban a felperes keresetében a szerződés érvényessé nyilvánítását, és az érvényessé nyilvánított szerződés alapján az alperesnek a hátralékos tartozása megfizetésére kötelezését kéri, a bíróság azonban az alperes kifogására tekintettel elutasítja a keresetet, mivel a perbeli szerződés más okból is érvénytelen, és a felperes e másik érvénytelenségi ok kiküszöbölését nem kérte, a bíróság döntése az előterjesztett kereset érdemi elbírálását jelenti, és ez esetben a Pp. 360. § (1) bekezdése kizárja, hogy a felperes egy újabb perben ismételten kérje a korábbi keresetében szereplő érvénytelenségi ok kiküszöbölésével a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes marasztalását, a fél-, a tény- és a jogazonosság ugyanis ilyen esetben maradéktalanul fennáll, az előzményi perben ugyanis mindegyik érvénytelenségi ok már a per tárgyát képezte.

- [53] A perbeli esetben a felperes a korábbi perben a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét állította, és keresete ténybeli alapjaként azt adta elő, hogy a szerződés megkötésekor nem kapott az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást. Ezzel szemben a jelen perben a felperes arra hivatkozott, hogy a szerződés azonnali hatályú felmondást szabályozó egyik feltétele tisztességtelen, és ez okból a szerződés ezen rendelkezése semmis. A megelőző perben a bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a pernek nem volt tárgya a jelen ügyben támadott szerződéses rendelkezés jelen ügyben hivatkozott okok alapján fennálló érvénytelensége, arra a felek nem hivatkoztak, és a rendelkezés érvényességét a felperes által hivatkozott okból a bíróság nem vizsgálta. Ennek megfelelően a felperes jelen perben érvényesített joga a megelőző perben jogerős ítélettel nem nyert elbírálást.
- [54] A Pp. 172. § (3) bekezdése értelmében valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság e törvényes feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.
- [55] A perben érintett jogviszonyokra a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké) 1. és 50. §-a szerint még irányadó, a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959:IV. törvény („rég” Ptk.) 523. §-ának (1) bekezdése értelmében kölcsönszerződés alapján a pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

- [56] A „régí” Ptk. 237-239. §-ai értelmében érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. Ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka - különösen uzsorás szerződés, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével - megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről. Érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítása esetén a szerződő felek a szerződésszegésért úgy felelnek, mintha a szerződés kezdettől fogva érvényes lett volna. A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.
- [57] A „régí” Ptk. 239/A. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a fél a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (részbeni érvénytelenség) megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását is kérné.
- [58] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (DH1 tv.) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szól 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) 37. § (1) bekezdése és 37/A. § (1) bekezdése alapján az e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (részleges érvénytelenség) megállapítását – az érvénytelenség okától függetlenül – a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek – a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának – alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben – eredménytelen hiánypótlási felhívást követően – nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során a felek fizetési kötelezettségét a bíróság – a 38. § (6) bekezdés szerinti felülvizsgált elszámolás adatainak alapul vételével – az e törvényben meghatározott elszámolási szabályok alkalmazásával állapítja meg.
- [59] A Ptk. 239/A. §-a alapján a szerződés érvénytelenségének (részleges érvénytelenségének) megállapítása iránt indított perekről szóló 5/2013. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában a Kúria rámutatott arra, hogy a Ptk. 239/A. §-a önálló jogszabályi felhatalmazást biztosít a perindító fél számára, amely mentesülést jelent a Pp. (1952:III. tv.) 123. §-ában foglalt – a megállapítási kereset előterjesztésére előírt - feltételek fennállásának igazolása alól. A Ptk. szabályozása a Pp. rendelkezéséhez képest speciális szabály, amely kizárja az általános rendelkezés alkalmazását.
- [60] Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény (2. pontja) szerint az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el. Ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, illetve amelyre – ha törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat. Megtámadhatóság

esetén azonban ez az általános jogkövetkezmény is csak akkor alkalmazható, ha az arra jogosult a szerződést eredményesen megtámadta. Az érvénytelenség további jogkövetkezményeit – mind semmisség, mind megtámadhatóság esetén – a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján, az elévülés illetve elbirtoklás korlátai között alkalmazza.

- [61] A felperes mint szerződést kötő fél megváltoztatott keresetében egy olyan szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítását kérte, amely feltétel nem hat ki a felperes kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségére és a szerződő felek közötti elszámolásra. Erre figyelemmel a felperesnek a perben nem kellett – és nem is lehetett - a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelelő kereseti kérelmet előterjesztenie ahhoz, hogy keresete érdemben elbírálható legyen. A felperes a szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztette elő keresetét, a kereseti kérelem szerint a szerződés további rendelkezéseinek érvénytelenségét nem állította, a részleges érvénytelenség nem eredményezi a teljes szerződés érvénytelenségét, a részleges érvénytelenség megállapítása jogkövetkezményének alkalmazása során a szerződést a bíróság nem nyilvánítja sem érvényessé, sem hatályossá, a tisztességtelen - és ez okból semmis - kikötés érvénytelenségének a jogkövetkezménye az, hogy erre a kikötésre nem lehet jogot és kötelezettséget alapítani, a tisztességtelen feltételt „nem írtnak” kell tekinteni, és a szerződést úgy kell megítélni, mintha a tisztességtelen feltétel már a szerződés megkötésekor sem lett volna a szerződés része.
- [62] A bíróság az elévülési kifogást az alábbiak szerint megalapozatlannak ítélte.
- [63] A „régí” Ptk. 234. § (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség. A „régí” Ptk. 324. §-ának (1) bekezdése és a 325. §-ának (1) bekezdése alapján a követelések öt év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik, az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet. A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek. A 326. § (1) bekezdése alapján az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A „régí” Ptk. 327. § (1) és (2) bekezdése értelmében a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ideértve az egyezséget is -, végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az elévülést. Az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik. A DH1 tv. 1. § (6) és (7) bekezdése szerint a „régí” Ptk. elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. A (6) bekezdés szerinti követelés elévülése e törvény hatálybalépésének napjától a 3. § (5) bekezdése és a 4. § (3) bekezdése szerinti külön törvényben meghatározott időpontig nyugszik.
- [64] Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye a korábban idézettek szerint az, hogy az ilyen ügyletekre jogot alapítani nem lehet, az érvénytelen szerződésen alapuló igények bíróság előtt eredményesen nem követelhetők, ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból, határidő nélkül kell alkalmaznia, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződő felek jogviszonyának a bíróság általi rendezésére csak az elévülés, illetve az elbirtoklás időbeli korlátai között kerülhet sor. A semmiségre való határidő nélküli hivatkozás tétele tehát csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményének az érvényesülésére vonatkozik, nem jelenti azonban a restitúciós,

illetve elszámolási igények érvényesíthetőségének határidő nélküliségét /pl. EBH2010. 2222-Legf. Bír. Pfv. VII. 21.211/2010.; BDT2012. 2821 - Szegedi Ítéltábla Pf. 20.110/2011/4./.

- [65] Az Európai Bíróság a C-80/21–C-82/21. sz. egyesített ügyben, a C-28/22. sz. ügyben, továbbá pl. a C-484/21. és a C-561/21. sz. ügyekben hozott ítéleteiben az elévülést és annak időtartamát vizsgálva úgy foglalt állást, hogy a fogyasztói igény érvényesítésével kapcsolatban előírt elévülési idő önmagában nem ellentétes a közösségi joggal. Ugyanakkor a Bíróság a C-776/19–C-782/18. sz. határozatban kifejtette, hogy „az irányelv által a fogyasztóknak nyújtott védelemmel ellentétes az a nemzeti rendelkezés, amely egy eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval szemben a közöttük létrejött szerződés alapján indított eljárásban megtiltja a nemzeti bíróságnak, hogy elévülési idő lejártá után hivatalból vagy a fogyasztó által felhozott kifogás alapján megállapítsa a szerződés valamely feltételének tisztességtelenségét” (38. pont).
- [66] A perbeli esetben a felperes az általa részlegesen érvénytelennek állított szerződéssel kapcsolatban csak a részleges érvénytelenség megállapítását kérte, elszámolási igényt nem terjesztett elő, pénzkövetelést nem érvényesített. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy (akár beszámítási) kifogásként a szerződés érvénytelenségére elévült követelés esetén is hivatkozni lehet. Az I. r. alperes a szerződésből eredő követelést a felperessel szemben a végrehajtható okirat záradékolása útján végrehajtási eljárás keretében érvényesíti, ezen eljárás keretében azonban a felperesnek nincs lehetősége a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként kifogás támasztására, a szerződés érvénytelenségére hivatkozással a felperes a Pp. 528. § (2) bekezdése szerint végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert nem indíthat.
- [67] A bíróság érdemben a felperes keresetét az alábbiak szerint találta alaposnak.
- [68] A "régi" Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A "régi" Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.
- [69] A perben rendelkezésre álló okiratok alapján a bíróság azt állapította meg, hogy a felperes és a III. r. alperes a II. r. alperessel 2007. november 13. napján kölcsönszerződést kötöttek, és a hitelező javára jelzálogjogot alapítottak. A perbeli kölcsönszerződés nem vitatottan „régi” Ptk. 685. §-ának e) pontja szerinti fogyasztói szerződés, illetve a „régi” Hpt. 2. számú melléklete III.13. pontja szerinti lakossági kölcsönszerződés volt, és annak a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján az adósok elfogadó nyilatkozatára figyelemmel részévé váltak a II. r. alperes szerződésben nevesített általános szerződési feltételei, ezek együttesen határozzák meg a felek jogviszonyát.
- [70] A fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2011. PK vélemény 2. pontja szerint a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése alapján általános szerződési feltétel az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyalnak meg. Ettől különböző az a szerződési feltétel, amelyet az egyik fél egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre határoz meg. A lényegi különbség közöttük az, hogy az általános szerződési feltétel esetében az egyik fél a szerződési feltételt több szerződés

megkötése céljából határozza meg, míg az egyoldalúan, előre meghatározott szerződési feltétel esetében ez a cél hiányzik. Fogyasztói szerződésnek mindkét típusú szerződési feltétel részét képezheti, az ilyen feltételt alkalmazó felet terheli annak bizonyítása, hogy az általános szerződési feltételt, vagy az egyoldalúan, előre meghatározott feltételt a felek egyedileg megtárgyalták. Ha a felek között olyan fogyasztói szerződés jött létre, amely egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározott szerződési feltételt tartalmaz, vélelem szól amellett, hogy azt egyedileg nem tárgyalták meg.

- [71] A „régí” Ptk. 209. § (1)-(3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. Külön jogszabály meghatározhatja azokat a feltételeket, amelyek a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősülnek, vagy amelyeket az ellenkező bizonyításáig tisztességtelennek kell tekinteni. A „régí” Ptk. 209. § (4)-(5) bekezdésének 2009. május 22-től hatályos szövege szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. A tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.
- [72] A „régí” Ptk. 209/A. § (1)-(2) bekezdése értelmében az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja. Fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.
- [73] A TANÁCS 1993. április 5-i 93/13/EGK Irányelve a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről 2. cikkének b) pontja szerint fogyasztó minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén. A 3. cikk (1) bekezdése, 4. cikk (2) bekezdése és 5-6. cikk alapján egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára. A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására ... amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel, vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük. A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. A 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat III.1. pontja szerint a bíróságnak az uniós jognak megfelelően az Irányelv 4. cikk (2) bekezdését, 3. cikk (1) bekezdését és az e körben

kialakult Európai Bírósági joggyakorlatot figyelembe kell vennie a 2009. május 22-e előtt kötött szerződések esetében is.

- [74] A felperes mint szerződő fél nem vitatottan jogosult az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötés megtámadására.
- [75] Az Európai Bíróság a felperes által is hivatkozott C-421/14. sz. ügyben úgy határozott, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy egy, eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltétele esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálata feltételezi annak meghatározását, hogy e feltétel a szerződéses felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő a fogyasztó kárára. E vizsgálat során figyelembe kell venni a nemzeti jognak a felek ezirányú megállapodása hiányában irányadó szabályait, azt, hogy milyen eszközök állnak a fogyasztó rendelkezésére a nemzeti szabályozás alapján ahhoz, hogy megszüntesse a tisztességtelen feltételek alkalmazását, a szerződés tárgyát képező áru vagy szolgáltatás természetét, valamint a szerződéskötés valamennyi körülményét; az adós kötelezettségei korlátozott ideig tartó nemteljesítése miatt a szerződés lejárat előtti felmondására vonatkozó feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének a nemzeti bíróság által történő értékelése során e bíróság feladata megvizsgálni, hogy az eladó vagy szolgáltató azon lehetősége, hogy a kölcsön teljes összegét lejárttá teheti, attól függ-e, hogy a fogyasztó nem teljesíti a szóban forgó szerződéses viszonyban lényegesnek számító kötelezettségét, hogy e lehetőséget arra az esetre írták-e elő, ha az ilyen nemteljesítés eléggé súlyosnak minősül a kölcsön futamidejéhez és összegéhez képest, hogy az említett lehetőség eltér-e az adott területre vonatkozó, különös szerződési rendelkezések hiányában alkalmazandó szabályoktól, és hogy a nemzeti jog biztosít-e megfelelő és hatékony eszközöket ahhoz, hogy a fogyasztó, akivel szemben az ilyen feltétel alkalmazásra kerül, kiküszöbölhesse az említett, lejárttá tett kölcsönből eredő következményeket.
- [76] A C-537/12. és C-116/13. sz. egyesített ügyekben az Európai Bíróság azt mondta ki, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint melléklete 1. pontjának e) és g) alpontját és 2. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló, a jelzáloghitel lejárat előtti felmondására vonatkozó feltétel tisztességtelen jellegének értékelése tekintetében különösen annak kérdése bír alapvető jelentőséggel, hogy az eladó vagy szolgáltató azon lehetősége, hogy egyoldalúan felmondja a szerződést, attól függ-e, hogy a fogyasztó nem teljesíti a szóban forgó szerződéses viszonyban lényegesnek számító kötelezettségét, e lehetőséget arra az esetre írták-e elő, ha az ilyen nemteljesítés eléggé súlyosnak minősül a hitel futamidejéhez és összegéhez képest, az említett lehetőség eltér-e a felek megállapodása hiányában alkalmazandó szabályoktól olyan módon, hogy e feltétel a rendelkezésére álló eljárási eszközök miatt megnehezíti a fogyasztó számára a bírói út igénybevételét és a védelemhez való jogának gyakorlását, továbbá, hogy a nemzeti jog megfelelő és hatékony eszközöket biztosít-e ahhoz, hogy az a fogyasztó, akivel szemben az ilyen feltétel alkalmazásra kerül, orvosolhassa a hitelszerződés egyoldalú felmondásából eredő következményeket. Az ítélet 64-66. pontjában – valamint a C-415/11. sz. ügy 68-69. pontjában – a Bíróság kifejtette, hogy az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a jóhiszeműség és a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben a fogyasztó kárára fennálló jelentős egyenlőtlenség fogalmaira utalva csak általános módon határozza meg azokat a körülményeket, amelyek valamely egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételt tisztességtelenné tesznek, annak megállapításához, hogy valamely feltétel a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben „jelentős egyenlőtlenséget” idéz-e elő a fogyasztó kárára, különösen a nemzeti jognak a felek ez irányú megállapodása

hiányában irányadó szabályait kell figyelembe venni, ilyen összehasonlító vizsgálat alapján ítélteti meg a nemzeti bíróság, hogy adott esetben a szerződés mennyiben hozza a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe a fogyasztót. A nemzeti bíróságnak e célból meg kell vizsgálnia, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén ésszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi az egyedi tárgyalást követően elfogadjon egy ilyen feltételt.

- [77] A „régí” Ptk. 525. § (1) és (2) bekezdése alapján a hitelező azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha
- a) a kölcsönnek a szerződésben meghatározott célra fordítása lehetetlen;
 - b) az adós a kölcsönösszeget a szerződésben meghatározott céljától eltérően használja;
 - c) a kölcsönre nyújtott biztosíték értéke jelentősen csökkent, és azt az adós a hitelező felszólítására nem egészíti ki;
 - d) az adós vagyoni helyzetének romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti a kölcsön visszafizetésének lehetőségét;
 - e) az adós más súlyos szerződésszegést követett el.
- Ha a hitelező pénzügyi intézet, az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül azonnali hatállyal felmondhatja a kölcsönt, ha
- a) az adós hitelképtelenné válik,
 - b) az adós a pénzügyi intézetet a kölcsön összegének megállapításánál valótlan tények közlésével, adatok eltitkolásával vagy más módon megtévesztette, amennyiben ez a kölcsön összegének a megállapítását befolyásolta;
 - c) az adós a kölcsön fedezetével, biztosítékával vagy céljának megvalósulásával kapcsolatos vizsgálatot – figyelmeztetés ellenére – akadályozza, ideértve azt az esetet is, ha a szerződésben vállalt vagy jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségét megszegi.
- [78] A perbeli kölcsönszerződés VIII.3. pontja részletezi azon okokat, amelyek alapján a hitelező a szerződést a „régí” Ptk. 525. §-ában foglaltakon túl azonnali hatállyal felmondhatja. Ezen rendelkezés alapján a felek a szerződésük részévé tették a Ptk. 525. §-át, és az itt felsoroltak a azon kívüli felmondási oknak tekinthetők, azzal, hogy ezen rendelkezések részben megfeleltethetők a törvényi felsorolásnak, vagy a súlyos szerződésszegés fogalmát írják körül.
- [79] A keresettel támadott szerződési feltétel vizsgálatát a „régí” Ptk. korábban hatályban volt 209. § (5) bekezdése nem zárta ki, figyelemmel arra, hogy az 525. § (1) bekezdésének e) pontjában írt súlyos szerződésszegés fogalmát nem meríti ki.
- [80] A Kúria egyebekben a Gfv. 30.071/2019/9. szám ítéletében (és a Pfv. 21.143/2021/6. számú ítéletében) egyetértett a jogerős ítélet azon megállapításaival, hogy az ügyben érintett szerződés azon pontja, amely úgy rendelkezett, hogy a hitelező jogosult a kölcsönszerződést bármely szerződéses kötelezettség megszegése esetén, így különösen többek között akkor, ha az adósok törlesztési kötelezettségüknek esedékességgkor nem tesznek eleget, jogosult azonnali hatállyal felmondani, tisztességtelen, a jogszabályból következő jogaihoz és kötelezettségeihez képest kedvezőtlenebb helyzetbe hozza a fogyasztót, mert míg a feltétel valamely szerződési kötelezettség megsértéséhez fűz felmondási okot, addig az rPtk. csak súlyos szerződésszegés esetén teszi azt lehetővé. A szerződési feltétel ezért egyensúlytalan, továbbá a jóhiszeműség és tisztesség elvének sérelme is megállapítható, ugyanis ilyen tartalmú megállapodást a kötelezett egyedi megtárgyalás esetén nyilvánvalóan nem kötött volna. A kölcsönszerződés ezen pontja szerinti felmondási ok nem tesz eleget továbbá a Bíróság C-537/12. és C-116/13. számú egyesített ügyekben hozott határozata fogyasztói

szerződés felmondásával kapcsolatos elvárásainak sem, a szerződési feltétel a felmondást a hitelező számára bármilyen csekély szerződésszegés esetére, megelőző felszólítás nélkül teszi lehetővé, és mivel a szerződést a felek közokiratba foglalták, ezért a felmondás azzal a jogkövetkezménnyel is jár, hogy a közjegyzői okirat záradékolásával a teljes követelés közvetlenül végrehajthatóvá válik, a végrehajtással szemben a felpereseknek kell a megfelelő eljárást megindítaniuk, így a szerződési feltétel végső soron a fogyasztó bírói védelemhez való jogának gyakorlását is megnehezíti. Emellett a Kúria a tisztességtelen kikötésnek a szerződésből való „kiesése” következtében azt vizsgálta, hogy jogszerű-e a felmondás a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján. Nem értett egyet azzal az érveléssel, hogy a szerződésszegés önmagában abból az okból, hogy az a főkötelezettség teljesítése körében következett be, súlyos szerződésszegésnek minősül, és rögzítette, hogy a szerződésszegés súlyát minden esetben az adott ügy körülményeihez képest kell megítélni, a hitelezőt akkor illetheti meg az azonnali hatályú felmondás joga, ha az adóst, adósokat jelentősebb összegű lejárt tartozás terheli. A Kúria a Pfv. 20.594/2021/11. számú ítéletben ugyancsak visszautalt ezen ítéletre és úgy foglalt állást, hogy bármilyen nagyságú - akár jelentéktelen - fizetési késedelemnek, minden megelőző intézkedés nélküli azonnali hatályú felmondási okként való szabályozása általában tisztességtelennek minősül, a tisztességtelen szerződési kikötés Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerinti „kiesése” esetén a felmondás jogszerűsége a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján vizsgálандó, és jogszerű a felmondás, ha az adóst több hónapi, jelentős összegű késedelem terheli. A Pfv. 20.506/2024/11. számú ítéletében a Kúria arra is rámutatott, hogy sem a Gfv. 30.071/2019/9. számú határozatából, sem a C-537/12. és C-116/13. számú egyesített ügyekben hozott határozatból nem vonható olyan következtetés, miszerint önmagában az a körülmény, hogy a kölcsönszerződés nem ír elő a rendkívüli felmondást megelőző előzetes írásbeli fizetési felszólítást, a rendkívüli felmondásra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelennek minősülne.

- [81] A bíróság egyetértett a felperes érvelésével abban, hogy a szerződés VIII.3.c. pontjában írt szabályozás amely bármely, a bankkal szemben vállalt, bármely szerződésen alapuló kötelezettség megszegése esetére biztosítja a hitelező számára az azonnali hatályú felmondás jogát, tisztességtelen. A kikötés nem egyező a jogszabályi rendelkezéssel, az a szerződést kötő felek jogait és kötelezettségeit a felperes hátrányára állapítja meg, a jogszabályból eredő jogaihoz és kötelezettségeihez képest a felperest hátrányosabb helyzetbe hozza, a felmondás jogát nem csupán súlyos szerződésszegés esetére, de bármely, a bankkal szemben vállalt szerződéses kötelezettség bármely megszegése esetére biztosítja. A rendelkezés a jóhiszeműség és tisztesség elvét sérti, ilyen tartalmú megállapodást az adós egyedi meg tárgyalás esetén nyilvánvalóan nem kötött volna.
- [82] A kifejtettetekre figyelemmel a bíróság a rendelkező részben írtak szerint döntött.
- [83] A per tárgyának értékét a bíróság a perindításkor a Pp. 21-23. §-ai és a Pp. 530. §-a alapján a behajtási jutalék és kamarai díj nélkül számított végrehajtási ügyérték összegében határozta meg (21.854.666.- Ft), míg a per tárgyának értéke az elbírált kereseti kérelem tekintetében az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 2. b. pontjára figyelemmel az Itv. 39. § (3) bekezdésének a) pontja szerint 350.000.- Ft. A bíróság a perköltség megtérítéséről a Pp. 80-82. §-ai, 83. § (1) bekezdése, 87. § (1) bekezdése, valamint a korábban hatályban volt, jelen ügyben még alkalmazandó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a, illetve 3. § (2) bekezdésének a) pontja, és 4/A. §-a szerint határozott. A felperes perköltségét a pertárgy értékének 30%-a, legalább 1.000.000.- Ft összegben, az I. r. alperes a rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, a II. r. alperes a rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és 4/A. §-a szerinti összegben számította fel, a III. r. alperes perköltséget nem számított fel. A bíróság a

felperes által felszámított perköltség összegét a rendelet 2. § (2) bekezdése alapján mérsékelte, és azt a jogvita során elbírálendő igény érvényesítéséhez szükségesen és indokoltan kifejtett ügyvédi tevékenységet mérlegelve határozta meg. A szerződésben kikötött megbízási díj összege %-osan is meghaladja a szerződés nélkül a rendelet szerint felszámítható összeget, a minimum összeg pedig a %-osan számított összegnek is a többszöröse. A bíróság az I. r. alperes tekintetében arra volt figyelemmel, hogy bár a bíróság az eredeti kereseti kérelmet nem bírálta el, de helytállóan hivatkozott az I. r. alperes arra, hogy az általa a keresetet teljes egészében megváltoztató keresetváltoztatásig kifejtett ügyvédi tevékenység nem maradhat értékelés nélkül, így az I. r. alperes alappal tarthat igényt a keresetindítással a keresetváltoztatásig felmerült költségei megtérítésére.

- [84] A teljesítési határidőt a bíróság a Pp. 344. § (1) bekezdése szerint szabta meg.
- [85] A feljegyzett, az illetékekről szóló 1990: XCIII. tv. keresetindításkor hatályos 42. § (1) bekezdésének a) pontja szerint számított illeték összegéből a pervesztességüknek megfelelő összegű illeték megfizetésére a bíróság az alpereseket kötelezte, míg az ezt meghaladó mértékű illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.
- [86] A bíróság tájékoztatja az alpereseket, hogy az illetéket az Állami Adó- és Vámhatóság 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára kell megfizetni, közleményként fel kell tüntetni a bíróság megnevezését, a határozat számát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát.
- [87] A bíróság a Vht. 51. §-ára figyelemmel rendelkezett a végrehajtási eljárás felfüggesztésének megszüntetéséről. A bíróság utal arra, hogy a végrehajtás felfüggesztéséről a Pp. 534. §-a alapján határozott, annak azonban a Pp. 129. §-a szerint is helye lett volna.
- [88] A felperes a végrehajtás megszüntetése iránti kereseti kérelmet nem tartotta fenn, azt a bíróság nem bírálta el, a végrehajtást nem szüntette meg, ezért a Pp. 535. § (1) bekezdése és 537. §-a alapján a végrehajtás költségeinek megállapításáról nem rendelkezett.
- [89] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdésének a) pontja alapján van helye fellebbezésnek, a felek tájékoztatása a Pp. 373. és 376. §-án alapul.

Budapest, 2025. október 14.

dr. Brátán Éva
bíró